

KLAUWVERZORGING IS EEN AMBACHT

De manier waarop klauwverzorging bij melkvee wordt uitgevoerd, is de laatste decennia sterk veranderd, vooral door het gebruik van elektrisch aangedreven raspen of de zogenaamde slijpschijf of frees. – *Marcel Van Aert, UGent*

Internationaal blijft de werkwijze van Toussaint Raven, of de vijfstappenmethode nog altijd de norm (zie kader). Aan de achterpoten begin je met de binnenklauw om vervolgens naar de buitenklauw te gaan. Bij de klauwen van de voorpoten doe je het net andersom. Na een tijdje heeft elke klauwverzorgster echter zowat zijn eigen volgorde en gewoontes en gebruikt hij daarbij zijn favoriete gereedschap. Het maakt niet uit op welke manier men het precies doet of in welke box, het moet vooral preventief gebeuren. Het enige wat telt, is het eindresultaat.

Toch wordt deze vijfstappenmethode nog altijd zo aangeleerd aan de veehouders en de klauwverzorgers. De gebruikte werktuigen om de klauwverzorging snel en vakkundig uit te voeren zijn intussen zeer sterk geëvolueerd door het gebruik van haakse slijpmachines.

Haakse slijper

Wanneer je op internet filmpjes bekijkt over klauwverzorging, zie je niet alleen verschillende types van klauwverzorgingsboxen, maar ook het gebruik van verschillende types van frezen. Het snijden met klauwmesjes wordt meestal

tot een minimum beperkt. Met een eenvoudige haakse slijpmachine (800 W) en een klauwverzorgingsschijf gaat het immers veel sneller. Bovendien vraagt dit minder energie. Het grote gevaar is echter dat men de kracht en de snelheid van dit werktuig onderschat. Het is niet omdat er snel en veel stukjes hoorn in het rond vliegen dat dit ook ten goede komt aan de kwaliteit van de klauwverzorging zelf. Klauwverzorging blijft een ambacht en moet met kennis van zaken worden uitgevoerd, het mag geen routineklus worden van liefst meer dan honderd koeien per dag per klauwverzorgster. Opleiding en bijscholing zijn noodzakelijk.

VIJFSTAPPENNORM

De vijfstappennorm ziet er tegenwoordig als volgt uit.

1. Inkorten van de klauw indien nodig;
2. Vlakzetten van de zool, balgebied hoog houden en kroonrand sparen;
3. Zoolmodel aanmaken aan de binnenzijde;
4. Eventuele klauwletsels rondom bijsnijden, alle losse hoorn verwijderen en ontlasten;
5. Stinkpoot en Mortellaro verzorgen, vervolgens sprayen.

Hoe is het gesteld?

Op alle bedrijven zijn er klauwproblemen, de vraag is alleen hoe groot die problemen wel zijn. Het aantal arbeidskrachten per bedrijf vermindert en het aantal te verzorgen dieren neemt daarentegen sterk toe. Daar wringt het schoentje. Wie heeft er nog tijd om dit werk uit te voeren? Er is een enorm verschil in klauwproblematiek tussen de melkveebedrijven wegens een verschil in huisvesting, stalrichting, stalhygiëne en vooral

management. Indien op regelmatige tijdstippen aan preventieve klauwverzorging zou gedaan worden, zouden zeer veel klinische klauwletsels voorkomen kunnen worden.

Helaas verzorgt slechts een vierde van de veehouders preventief de klauwen van hun koeien bij het droogzetten en een tweede maal tijdens de lactatie. De meeste melkveehouders lopen achter de feiten aan en zien ertegenop om bij tijd en wijle aan klauwverzorging te doen. Dat gaat ten koste van het dierenwelzijn en het rendement. Daarom zal dit werk in de toekomst meer en meer door professionele klauwverzorgers uitgevoerd moeten worden. Bij deze professionals moet het meestal vooruitgaan om binnen de kortst mogelijke tijd zo veel mogelijk koeien te behandelen. Deze specialisten gebruiken allemaal en altijd de klauwfrees.

.....
Een goede klauw-
verzorgingsbox maakt vlot
werken mogelijk.
.....

Materiaal

Er is een groot aantal frezen op de markt: van gewoon zeer grofkorrelig schuurpapier tot titaniumschijven met widadmesjes. De kostprijs varieert tussen 2,5 euro en 250 euro. Met een schijfje van grofkorrelig schuurpapier heeft men het voordeel dat de hoorn beetje bij beetje wordt weggeschuurd. Zo kan men voorzichtig werken en zit men niet te snel veel te diep. Het is dus veilig om op deze manier te werken, maar het gaat niet zo snel vooruit. Het wegschuren van de hoorn en het vuil dat aan de klauw hangt maakt wel veel stof. Toch is zo een schijfje zeer handig om bijvoorbeeld de zool en de wandhoorn zuiver te frezen vooraleer je een blokje plakt of de klauwschoen passend te modelleren voor je een schoentje plaatst.

Metalen schijfjes bezet met industriële diamant of widadkorrels werken schurend en hebben een lange levensduur. Ze worden veel gebruikt en zijn niet duur, maar ze leveren geen mooi glad freesoppervlak. Ze bieden ook veel weerstand tijdens het frezen en veroorzaken bij langdurig gebruik soms tendinitis bij de klauwverzorgers.

Metalen schijfjes met beiteltes (kleine of grote) werken sneller maar nemen meer hoorn weg. Het snijvlak is ruw en de weerstand is groot. Je moet er voorzichtiger mee omspringen en zeker vermijden

dat je niet te veel hoorn wegfrees, zeker niet in het teengedeelte van de zoolhoorn. Schijven in aluminium of titanium met mesjes zijn er ook in verschillende uitvoeringen (3, 4 of 6 mesjes of meer), al of niet verstelbaar of omkeerbaar, of met een regelbare middenschijf. Deze schijven zijn duur in aankoop maar hebben een zeer lange levensduur. Ze zijn alleen te gebruiken door de 'ervaren' klauwverzorgers. Tussen haakjes, de definitie van ervaring is ... de som van al je fouten. Het grote voordeel van dit type van schijf is dat je, met wat oefening, er zeer snel en zeer goed mee kan werken. De weerstand tijdens het freesen is minimaal. Het snijvlak is mooi glad. Met de nodige handigheid kan de klauw perfect en snel terug in zijn normale vorm worden gebracht. Lange tenen of kurketrekkerklauwen zijn snel verholpen. De harde

klauwverzorgers om de 6 weken een aantal koeien doet. Dat is veel beter dan wanneer hij op één dag meer dan 100 koeien moet afhaspelen. Dit veroorzaakt veel stress bij de dieren. Op het einde van de dag leidt vermoeidheid bij de verzorger bovendien vaak tot onzorgvuldig uitgevoerd routinewerk.

Werkplanning

Een goede werkplanning is noodzakelijk om regelmatig aan klauwverzorging te doen. Dit gebeurt best bij het droogzetten en ongeveer 3 maanden na het kalven. Bij dieren met ernstige letsels moeten de klauwen drie- tot viermaal per jaar verzorgd worden. Een plots mankende koe moet onmiddellijk worden onderzocht en gepast worden behandeld. De vastgestelde letsels moeten geregistreerd worden. Om de klauwverzorging

Met een slijpschijf gaat het werk veel sneller dan met klauwmesjes.

bovenlaag van zool- of wandhoorn rond letsels kan vlot worden weggenomen. Het grote gevaar is dat er te snel, te veel hoorn wordt weggefreesd zodat je plots te diep freest of de zoolhoorn te dun zet. Als koeien met deze problemen nadien op nieuwe of pas opgeruwde betonnen roosters moeten lopen, zijn de gevolgen niet te overzien. De zoolhoorn moet 0,5 cm dik blijven, zeker op het teengedeelte en daar worden vaak fouten tegen gemaakt. Het is dus noodzakelijk dat je voorzichtig omspringt met frezen. Alles hangt af van de klauwproblemen die zich voordoen en van de kennis, de ervaring en de kunde van de klauwverzorgers. Op grote bedrijven (tussen de 120 en 250 koeien) is het zeker aangewezen dat de

goed aan te pakken is een stevige klauwverzorgingsbox onmisbaar. De box moet op een gemakkelijk bereikbare en goed verlichte plaats staan. Wat we nog nodig hebben zijn scherpe klauwmesjes, één of 2 goede frezen en voldoende motivatie en inzet. Je koeien en je bedrijfsrendement zullen er wel bij varen. ■

Marcel Van Aert is als veearts verbonden aan de dienst Buitenpraktijk van de Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde van de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent.